

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **Ł. W.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw.

z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 9 maja 2023 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 30 listopada 2022 r., sygn. akt IX Ka 153/22

w części w jakiej uchyla wyrok Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

z dnia 21 października 2021 r., sygn. akt II K 992/19

i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

2. kosztami postępowania skargowego obciążyć oskarżonego

Ł. W.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim wyrokiem z dnia 21 października 2021 r., sygn. akt II K 992/19 uniewinnił Ł. W. od popełnienia zarzucanego mu w subsydiarnym akcie oskarżenia przestępstwa kwalifikowanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

Na skutek apelacji wywiedzionej na niekorzyść wskazanego oskarżonego przez oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego, Sąd Okręgowy w Kielcach po jej rozpoznaniu, wyrokiem z dnia 30 listopada 2022 r., sygn. akt IX Ka 153/22, uchylił zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej Ł. W. i sprawę w tym zakresie przekazał Sądowi Rejonowemu w Ostrowcu Świętokrzyskim do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego wniósł obrońca Ł. W., podnosząc zarzut naruszenia art. 437 § 2 k.p.k., poprzez uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, podczas gdy:

- w sprawie nie zaistniały bezwzględne przyczyny odwoławcze, a przede wszystkim brak było podstaw do stwierdzenia, iż zachodzi potrzeba przeprowadzenia przewodu sądowego w całości w sytuacji, gdy jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia postępowanie w zasadzie miałoby dotyczyć ponownej oceny materiału dowodowego, a konieczność ponownej oceny przeprowadzonych dowodów nie mieści się w kręgu podstaw kasatoryjnych,
- brak było podstaw do ponownego przeprowadzenia postępowania karnego od początku, także z tego względu, że stanowisko Sądu Okręgowego w Kielcach wskazuje, iż materiał zgromadzony w sprawie jest materiałem kompletnym, pozwalającym czynić stanowcze ustalenia co do obu oskarżonych.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w pkt I. (w części dotyczącej Ł. W.) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kielcach.

W odpowiedzi na skargę pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona w niniejszej sprawie skarga na wyrok sądu odwoławczego nie jest zasadna, co implikowało jej oddalenie na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy jest uprawniony do uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wyłącznie w trzech przypadkach, tj. w razie zaistnienia jednej z bezwzględnych przyczyn odwoławczych wymienionych enumeratywnie w

art. 439 § 1 k.p.k., z uwagi na zakaz wynikający z reguły *ne peius* określonej w art. 454 k.p.k. lub jeżeli konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Powyższe uregulowanie jest wynikiem przemodelowania postępowania odwoławczego, w którym zasadą winno być dążenie przez organ *ad quem* do zmiany zaskarżonego orzeczenia w razie uwzględnienia środka odwoławczego. W celu zapobieżenia zbyt pochopnemu wydawaniu przez sądy odwoławcze wyroków kasatoryjnych, ustawodawca wprowadził nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego. Przesłanki do jego wywiedzenia zostały powiązane z naruszeniem wskazanych przepisów pozwalających na wydanie przez sąd drugiej instancji wyroku kasatoryjnego (*vide* art. 539a § 1 k.p.k.). Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu rzeczowej skargi ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (zob. uchwała SN (7) z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018, nr 3, poz. 23).

Kluczową kwestią w niniejszej sprawie pozostaje ustalenie jaka była przyczyna i podstawa prawna uchylenia przez sąd odwoławczy wyroku sądu *a quo*. Rację ma skarżący podnosząc, że sąd *ad quem* uzasadniając uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji względem Ł. W. zaznaczył w formularzu UK 2 punkt 5.3.1.2.1., a zatem konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Niemniej jednak uważna lektura motywów, jakimi kierował się sąd odwoławczy prowadzi do wniosku, że w istocie powodem tej decyzji była inna przeszkoda wymieniona w art. 437 § 2 k.p.k., tj. reguła *ne peius* określona w art. 454 § 1 k.p.k. Sąd odwoławczy wyraźnie wskazał bowiem, że z zebranych w sprawie dowodów wyciągnięto „mylne wnioski” co do braku współdziałania Ł. W. z inną osobą w usiłowaniu doprowadzenia spółki C. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (punkt 5.3.1.2.1. uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Co więcej, jednoznacznie wypowiada się odnośnie do sprawstwa ww. oskarżonego podnosząc, że porozumienie i współdziałanie z bratem J. W. „w realiach sprawy, wydaje się oczywiste” (punkt 5.3.2. uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Zatem nie budzi wątpliwości, że w istocie powodem uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji była przesłanka określona w art. 454 § 1 k.p.k., a nie konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Błędne zaznaczenie stosownego pola w formularzu UK

2 nie miało wpływu na zapadłe rozstrzygnięcie. Rację ma pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego, że w świetle wniosków, do których doszedł sąd *ad quem* nie było możliwości wydania orzeczenia innego niż kasatoryjne. Przepis art. 454 § 1 k.p.k. stanowi, że sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie. Skoro zatem Ł. W. został uniewinniony przez Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim, a Sąd Okręgowy w Kielcach uznał, że zgromadzony materiał dowodowy pozwala na czynienie stanowczych ustaleń co do sprawstwa ww., odmiennych niż poczynione przez sąd pierwszej instancji, to nie miał możliwości podjęcia innej decyzji niż uchylenie wyroku tegoż sądu i przekazanie sprawy oskarżonego do ponownego rozpoznania. Przytoczone wyżej fragmenty uzasadnienia zaskarżonego wyroku jednoznacznie wskazują, że organ *ad quem* uznał wydanie wyroku skazującego za realne, a nie jedynie hipotetyczne, co powoduje, że o naruszeniu art. 437 § 2 k.p.k. nie może być mowy (zob. uchwała SN z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSNK 2018/11, poz. 73).

Wskazać jednak należy, że sytuacja procesowa oskarżonego w dalszym ciągu nie jest przesądzona, albowiem rozstrzygnięcie sądu *ad quem* w żadnej mierze nie ogranicza zasady swobodnej oceny przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Sąd *meriti* zobowiązany będzie uwzględnić okoliczności wskazywane przez sąd odwoławczy, lecz w żadnej mierze nie będzie związany oceną dowodów poczynioną przez sąd odwoławczy. Zatem w dalszym ciągu procedował będzie w granicach wyznaczonych przez art. 7 k.p.k., tj. według zasady swobodnego uznania sędziowskiego.

Zgodnie z art. 539f k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy poza granicami skargi weryfikował czy w sprawie nie zachodzą bezwzględne przyczyny odwoławcze, w szczególności określona w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. W tym celu pozyskał z Prokuratury Rejonowej w Ostrowcu Świętokrzyskim potwierdzenia odbioru przez pokrzywdzonego oraz jego pełnomocnika zawiadomień o ponownym umorzeniu śledztwa w sprawie PR 2 Ds [...], które nastąpiło postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2019 r. (k. 28-30 akt SN). Kwestia ta była kluczowa z punktu widzenia oceny czy skarga oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego została wniesiona w terminie. Z pozyskanych faxem

dokumentów wynika, że akt oskarżenia został wniesiony w niniejszej sprawie przez pokrzywdzonego z zachowaniem rygorów określonych w wówczas obowiązującym art. 55 k.p.k.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach sądowych postępowania skargowego rozstrzygnięto na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. oraz art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 4 *a contrario* k.p.k.